

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-430/23-2809/2

Podgorica, 20.04.2023.godine

MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
-n/r ministarke, gospođe Maše Vlaović -

Poštovana gospođo Vlaović,

Povodom *Predloga programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023.godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i Metodologiji razvijanja politika, izrade usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Program zaštite je kategorisan kao dokument kojim se utvrđuju pravci djelovanja u oblasti unaprijeđenja stanja kulturnih dobara i od važnosti je za implementaciju politike u ovoj oblasti.

Dostavljenim Predlogom obuhvaćeno je 45 projekata i to za sledeće oblasti:

- Arheološka i konzervatorska istraživanja: 13 projekata;
- Izrada konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima: 20 projekata;
- Edukacija i doedukacija u oblasti kulturne baštine: 1 projekat;
- Popularizacija i prezentacija kulturne baštine: 11 projekata.

Na tekst *Predloga programa* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa*, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Za implementaciju Programa potrebna su sredstva u iznosu od 694.400,00 € i ista su planirana Zakonom o budžetu za 2023. godinu, kod potrošačke jedinice Ministarstvo kulture i medija na aktivnost Podrška istraživanju i zaštiti kulturnog nasleđa.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija nema primjedbi na *Predlog programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu*.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo kulture i medija

NAZIV PROPISA

Prijedlog Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Cijeneci da su kulturna dobra, prepoznata kao važan faktor nacionalne identifikacije i da predstavljaju dugoročan resurs za održivi razvoj, te su kao takva, prioritet savremenih državnih politika, Programom zaštite, planirana je podrška, odnosno sufinansiranje programa i projekata od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturne baštine Crne Gore. Shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Program zaštite je kategorisan kao dokument kojim se utvrđuju pravci djelovanja u oblasti unaprjeđenja stanja kulturnih dobara i od važnosti je za implementaciju politike u ovoj oblasti.

Odredbama člana 128 Zakona o zaštiti kulturnih dobara je, pored ostalog, propisano da Program zaštite donosi donosi Vlada, na predlog Ministarstva, na period od jedne godine. S tim u vezi, Ministarstvo kulture i medija objavilo je dana 27.12.2022. godine, Konkurs za dodjelu sredstava za projekte Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu (objavljen na internet stranici ovog ministarstva).

Ministarstvo je obrazovalo Komisiju za raspodjelu sredstava Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu (Rješenje broj 13-040/23-155/1 od 24.01.2023. godine), koja je nakon analize dostavljenih prijava Ministarstvu dostavila prijedlog projekata i programa, koji su ispunili kriterijume propisane konkursom, a na osnovu kojeg je Ministarstvo kulture i medija formiralo Prijedlog Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu, a sve u cilju kontinuiranog finansiranja zaštite i očuvanja kulturnih dobara, u skladu sa propisima.

Shodno navedenom, realizacija predloženih projekata će doprinijeti unaprjeđenju stanja kulturnih dobara, širenju znanja o vrijednostima i značaju kulturne baštine, razumijevanju različitih kultura, uspostavljanju blagovremene saradnje između nadležnih institucija i vlasnika – držalaca kulturnih dobara, odnosno nosioca – čuvara nematerijalne baštine, kao i obezbjeđivanju uslova da ista, shodno svojoj namjeni, služe kulturnoj, naučnoj i edukativnoj potrebi pojedinaca i društva.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

U odnosu na navedeni pravni i strateški okvir, strateški cilj Programa zaštite je obezbjeđenje sveobuhvatnog i ravnomjernog tretmana kulturne baštine Crne Gore, kroz četiri operativna cilja, odnosno mjere i to:

1. arheološka i konzervatorska istraživanja,
2. izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera,
3. edukacija i doedukacija,
4. prezentacija i popularizacija kulturne baštine.

Realizovanjem, odnosno sufinansiranjem projekata iz ovih oblasti, obezbjeđuje se ravnomjeran i kontinuiran razvoj zaštite i očuvanja kulturnih dobara u Crnoj Gori.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Nesprovođenjem navedenih mjera, ugrozio bi se proces očuvanja kulturne baštine i došlo bi do narušavanja koncepta strateškog razvoja u ovoj oblasti i principa unaprijeđenja stanja kulturnih dobara.

U cilju obezbjeđenja kvalitetnog monitoringa realizacije Programa zaštite, a imajući u vidu da su realizatori pravna lica koja imaju prebivalište u Crnoj Gori, a koja su u Crnoj Gori registrovana za obavljanje djelatnosti kulturne baštine, vlasnici, odnosno držaoci kulturnog dobra, odnosno nosioci, čuvari nematerijalne baštine, u skladu sa zakonom, Ministarstvo sa realizatorima za svaki projekat ponaosob zaključuje ugovor o sufinansiranju projekta. Ovim ugovorima su precizno definisane obaveze realizatora u dijelu praćenja i izvještavanja, koje podrazumijevaju dostavljanje kvartalnih izvještaja o stepenu realizacije projekta, sa svim relevantnim podacima. Radi kontrole namjenskog korišćenja sredstava, realizator je obavezan da, u roku od 30 dana od dana završetka projekta, Ministarstvu dostavi konačni izvještaj, na obrascu koji se dostavlja uz ugovor, o sprovođenju projekta, odnosno programa koji, u bitnom, treba da sadrži: detaljan izvještaj o izvršenim radovima sa foto-dokumentacijom svih faza i izvještaj o stručnom nadzoru; finansijski izvještaj, sa dokazima o svim troškovima, te priloge vezane uz sprovođenje programa/projekta, čime se obezbjeđuje kontinuirano praćenje realizacije Programa zaštite i očuvanja od strane njegovog predlagača.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu, donosi se u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2023. godinu.

Programom zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu predviđeno je unaprijeđenje stanja, očuvanje, zaštita, valorizacija i prezentacija kulturne baštine, kroz proces sufinansiranja projekata prijavljenih na Konkurs koji je raspisalo Ministarstvo. Obuhvaćeni su projekti koje će realizovati pravna lica koja imaju prebivalište u Crnoj Gori, a koja su u Crnoj Gori registrovana za obavljanje djelatnosti kulturne baštine, vlasnici, odnosno držaoci¹ kulturnog dobra, odnosno nosioci, čuvari nematerijalne baštine², iz prethodno navedenih oblasti.

Troškovi sprovođenja programa za 2023. godinu ne iziskuju povećanje obaveza građana ili privrede, jer su ista obezbijeđena budžetom Ministarstva kulture i medija.

Projektima iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara ne formiraju se novi privredni subjekti, jer iste realizuju postojeći koji ispunjavaju uslove propisane članom 122 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Shodno navedenom, nema dodatnih administrativnih opterećenja, niti biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

¹ Držalac kulturnog dobra je pravno ili fizičko lice koje posjeduje kulturno dobro, a nije njegov vlasnik.

² Nosilac, odnosno čuvar nematerijalne baštine je pojedinac, zajednica ili druga organizacija koja sprovodi, održava i prenosi nematerijalno kulturno dobro.

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Članom 93 Zakona o kulturi ("Službeni list CG", br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12), propisano je da se iznos od 2.5% Budžeta Crne Gore opredijeljuje za oblast kulture. S tim u vezi, razvoj kulture se podstiče sufinansiranjem programa i projekata od značaja za ostvarivanje javnog interesa u kulturi sredstvima iz budžeta Crne Gore i budžeta opštine. Takođe, sredstvima iz budžeta Crne Gore, odnosno budžeta opštine može se sufinansirati projekat najviše do 50% iznosa ukupnih sredstava potrebnih za njegovu realizaciju.

Izuzetno od prednje navedenog, Ministarstvo, može projekat koji je od izuzetnog značaja za Crnu Goru, sufinansirati u iznosu većem od 50% iznosa ukupnih sredstava potrebnih za njegovu realizaciju, u skladu sa odredbom člana 69 istog zakona.

Za implementaciju Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu, i sufinansiranje odabranih projekata, predviđena su sredstva u budžetu Ministarstva kulture i medija za 2023. godinu.

U Budžetu Ministarstva, planirano je finansiranje Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Ovim Programom obuhvaćeno je sufinansiranje 45 projekata, koji će se finansirati iz namjenskih, odnosno opštih prihoda budžeta Ministarstva za 2023. godinu, u ukupnom iznosu od 694.400,00 €, sa Aktivnosti - Podrška istraživanju i zaštiti kulturnog nasljeđa (20 021 001 001).

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Odredbama člana 128 Zakona o zaštiti kulturnih dobara je, pored ostalog, propisano da Program zaštite donosi donosi Vlada, na predlog Ministarstva, na period od jedne godine. S tim u vezi, Ministarstvo kulture i medija objavilo je dana 27.12.2022. godine, Konkurs za dodjelu sredstava za projekte Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu.

Ministarstvo je obrazovalo Komisiju za raspodjelu sredstava Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu (Rješenje broj 13-040/23-155/1 od 24.01.2023. godine), koja je nakon analize dostavljenih prijavi Ministarstvu dostavila prijedlog projekata i programa, koji su ispunili kriterijume propisane konkursom, a na osnovu kojeg je Ministarstvo kulture i medija formiralo Prijedlog Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu, a sve u cilju kontinuiranog finansiranja zaštite i očuvanja kulturnih dobara, u skladu sa propisima.

Dakle, imajući u vidu dugogodišnju dobru praksu, kao i postojanje Komisije, nije bilo potrebe za eksternom ekspertskom podrškom, niti konsultacijama.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**

- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Prepreke za implementaciju Programa nijesu prepoznate.

Indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenost ciljeva Programa, odnose se na broj realizovanih projekata, podržanih od strane Ministarstva. Stepem realizacije projekata u okviru prepoznatih oblasti predstavlja osnovni prateći indikator učinka, koji na godišnjem nivou prate: presjek stanja kulturnih dobara, broj edukovanih i doedukovanih lica, vidljivost projekata i medijsku pokrivenost i zastupljenost kulturne baštine u kulturnom životu.

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu, pored Ministarstva, zaduženi su realizatori. Realizator je dužan da u roku od 30 dana od dana završetka projekta, dostavi u pisanoj formi detaljan i konačan izvještaj programske i finansijske realizacije projekata, prema obrascu za izvještavanje koji je sastavni dio ugovora.

Time je obezbijeđeno kontinuirano praćenje realizacije Programa od strane njegovog predlagača. Ministarstvo kulture i medija, kao predlagač programa, izvještavanje vrši prema Vladi Crne Gore, u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore. Izvještavanje podrazumijeva sumaran prikaz informacija o svim projektima sadžanim u Programu zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu. Izvještaj se odnosi na nivo ispunjenosti prethodno postavljenih ciljeva kojim se obezbjeđuje ravnomjeran razvoj djelatnosti u oblasti kulturne baštine na teritoriji Crne Gore.

Datum i mjesto

Stajeshina organa predlagača